

- KRIŠTÍN A. 2001: Zimovanie a nocovanie vtákov v búdkach. Pp.: 62–66. In: ZASADIL P. (ed.): Metody zvyšování hnízdních možností ptáků. — Metodické listy ČSOP 20, Český svaz ochránců přírody, Praha.
- PUCHALA P. 2007: Dutinové hniezdiče (*Dendrocopos major*, *Ficedula parva* a *Ficedula albicollis*) a ponuka hniezdných možností v Chránenom vtáčom území Malé Karpaty. — Tichodroma 19: 17–23.
- VEKÝ M. 2002: Zimovanie a nocovanie vtákov v budkách v mestskom prostredí. — Tichodroma 15: 60–70.
- VEKÝ M., KAŇUCH P., KRIŠTÍN A. 2009: Zimná potrava sýkorky veľkej (*Parus major*): vplyv biotopu a sezónnosti. — Zborník abstraktov z konferencie Aplikovaná ekológia 2009.
- VEKÝ M., KAŇUCH P. & KRIŠTÍN A. 2010: Selection of winter roosts in the Great Tit *Parus major*: influence of microclimate. J. Ornithol. 151: 147–153.
- WINKEL W. & HUDDE H. 1988: Über das Nächtigen von Vögeln in künstlichen Nisthöhlen während des Winters. — Vogelwarte 34: 174–188.

Došlo: 31. 5. 2010

Prijaté: 26. 10. 2010

K hniezdeniu strakoša veľkého (*Lanius excubitor*) a sojky škriekavej (*Garrulus glandarius*)

On the breeding of the Great Grey Shrike (Lanius excubitor) and the Eurasian Jay (Garrulus glandarius)

Vladimír SLOBODNÍK¹, Roman SLOBODNÍK² & Filip TULIS²

¹SOP SR, Správa CHKO Ponitrie, Dlhá 3, 971 01 Prievidza, Slovensko; vladimir.slobodnik@sopsr.sk

²Katedra ekológie a environmentalistiky, Fakulta prírodných vied UKF, Tr. Andreja Hlinku 1, 949 74 Nitra, Slovensko; roman.slobodnik@ukf.sk; filip.tulis@ukf.sk

Strakoš veľký (*Lanius excubitor*) je druhom, ktorého početnosť v nižších hypsometrických polohách postupne narastá (Krištín et al. 2001, Danko 2005, Kočí & Mucina 2006, Krištín 2008, Horal 2009). Z územia Slovenska a Česka existuje viacero prác, ktoré opisujú parametre hniezdnej biológie druhu (napr. Krištín & Hromada 2002, Kočí & Mucina 2005, Juráň 2005, Šťastný et al. 2006, Kočí 2008, Berka 2009, Škorpíková 2009). Porovnaním údajov z uvedenej literatúry však hniezdenie strakoša veľkého pri obci Háj (600 m n. m.) v okrese Turčianske Teplice v roku 2006 patrí k netypickým prípadom z viacerých dôvodov. Hniezdo bolo umiestnené na kríku trnky iba vo výške 2 m (štandardne 4–10 m). Navyše, hniezdný ker bolo v páse krovia, čo je pre tento druh

nezvyklý spôsob hniezdenia (Danko 2005). Sedem mláďat bolo krúžkovaných 7. 5. 2006 na hniezde vo veku 6–7 dní, teda termín začiatku stavby hniezda pripadá na prelom marca a apríla (štandardne v 2. a 3. dekáde apríla).

Sojka škriekavá (*Garrulus glandarius*) hniezdi na Slovensku v lesoch listnatých, zmiešaných aj ihličnatých, pričom sa vyhýba kompaktnjším lesoch (Darolová 2002). Obvykle sú hniezda lokalizované na okrajoch lesných porastov, na rôznych druhoch drevín, ako na listnatých, tak aj na ihličnatých (Ferianc 1979, Hudec et al. 1983). V Česku v posledných rokoch osídlila aj záhrady a parky v dedinách a v mestách (Šťastný et al. 2006). Naše zistenie opisuje atypické hniezdenie tohto druhu. V apríli 2007 sme pri kontrole jednej z polo-

búdok (šírka 44 cm, výška 36 cm, hĺbka 26 cm, vletový otvor orientovaný na sever) na staršom dube na okraji poľného lesíka, pri meste Nováky zistili postavené hniezdo sojky so znáškou 7 vajec. Pri opätovnej kontrole 15. 5. 2007 bolo v hniezde zistených 7 sojčích mláďat, ktoré boli aj okrúžkované. Počas krúžkovania bol v blízkosti polobúdky zaznamenaný rodičovský pár, ktorý sa chystal kŕmiť mláďatá dubovými žaludmi. Koncom mája mladé sojky úspešne opustili svoju polobúdku, čoho dôkazom je kontrolný odchyt jedného z mláďat v septembri 2007 približne kilometer od hniezdnej búdky. Situácia v roku 2008 bola podobná. Koncom apríla sme tam zistili kompletnú znášku, ktorá obsahovala 6 vajec. Dňa 16. 5. bolo v polobúdkke okrúžkovaných 5 mláďat (obr. 1). V rokoch 2009 a 2010 sme v polobúdkke nezistili hniezdenie. Zdá sa, že sojky dokážu využiť aj netypické hniezdne možnosti, podobne ako iné krkavcovité druhy (napr. Balla et al. 2001, Bakošová 2009). Sojky v mestskom prostredí dokážu využiť na hniezdenie dokonca výklenky v budove, okenné rímasy, konštrukciu stavebného žeriavu aj plastovú búdku pre sokoly myšiare (Bartl 2000).

Literatúra

- BAKOŠOVÁ L. 2009: Ako pokročili straky v kolonizácii mesta Bratislavy. — *Vtáky* 4 (4): 5.
- BALLA M., MIHÓK J. & DANKO Š. 2001: Hniezdenie krkavca (*Corvus corax*) v jesennom a zimnom období. — *Tichodroma* 14: 58–59.
- BARTL J. 2000: Zajímavé hnízdění sojky obecné (*Garrulus glandarius*) v budce. — *Crex* 15: 39.
- BERKA P. 2009: Několik poznatků z hnízdění ťuhýka šedého (*Lanius excubitor*) na Břeclavsku. — *Crex* 29: 17–29.
- DAROLOVÁ A. 2002: Sojka obyčejná / Sojka škriekavá (*Garrulus glandarius*). — Pp: 571–572. In: DANKO Š., DAROLOVÁ A. & KRIŠTÍN A. (eds.): Rozšírenie vtákov na Slovensku. VEDA, Bratislava.
- DANKO Š. 2005: Hniezdenie strakoša veľkého (*Lanius excubitor*) vo Východoslovenskej pahorkatine. — *Tichodroma* 17: 87–88.
- FERIANC O. 1979: Vtáky Slovenska 2. — VEDA, Bratislava.
- HORAL D. 2009: Poznámky k hnízdění ťuhýka šedého (*La-*

Obr. 1. Mláďatá sojky v polobúdkke (Foto: F. Tulis).
Fig. 1. Nestlings of Jay in the nest-box (Photo by F. Tulis).

- nius excubitor*) v Ptačí oblasti Soutok – Tvrdonicko. — *Crex* 29: 30–35.
- HUDEC K. et al. (ed.) 1983: Fauna ČSSR, sv. 24, Ptáci 3/II. — Academia Praha.
- JURÁN J. 2005: Hniezdenie *Lanius excubitor* pri Šenkvciciach (Z Slovensko). — *Tichodroma* 17: 82.
- KOČÍ J. 2008: K populačným trendom a hniezdnej biológii strakoša sivého (*Lanius excubitor*) v okolí Piešťan (Z Slovensko). — *Tichodroma* 20: 161–164.
- KOČÍ J. & MUCINA M. 2005: K hniezdnej biológii strakošov sivých (*Lanius excubitor*) v okolí Piešťan (Z Slovensko). — *Tichodroma* 17: 73–81.
- KOČÍ J. & MUCINA M. 2006: Rozširovanie hniezdného areálu strakoša sivého (*Lanius excubitor*) a zvyšovanie početnosti zimujúcich jedincov na južnom Slovensku. — *Tichodroma* 18: 105–109.
- KRIŠTÍN A. 2008: Vtáctvo vybraných agrocnóz a vodných nádrží Nitrianskej pahorkatiny (JZ Slovensko): oblasť plánovaná pre výstavbu veterných elektrární. — *Tichodroma* 20: 103–111.
- KRIŠTÍN A. & HROMADA M. 2002: Strakoš veľký/Strakoš sivý (*Lanius excubitor*). — Pp.567–569. In: DANKO Š., DAROLOVÁ A. & KRIŠTÍN A. (eds.): Rozšírenie vtákov na Slovensku. VEDA, Bratislava.
- KRIŠTÍN A., LENGUEL J. & SÁROSSY M. 2001: Posúva sa hranica strakoša sivého *Lanius excubitor* na Slovensku na juh? — *Tichodroma* 14: 67–70.
- ŠKORPÍKOVÁ V. 2009: Ťuhýk šedý (*Lanius excubitor*) – Pták roku 2007 a 2008 na Jižní Moravě. — *Crex* 29: 8–16.
- ŠŤASTNÝ K., BEJČEK V. & HUDEC K. 2006: Atlas hnízděního rozšíření ptáků v České republice 2001–2003. — Aventinum, Praha.

Došlo: 23. 5. 2010

Prijaté: 7. 11. 2010